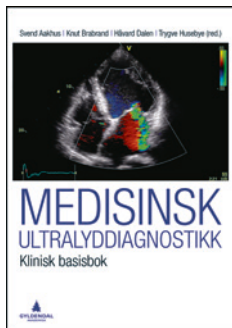

Grei bok på norsk om ultralyd – best for de erfarne

Svend Aakhus, Knut Brabrand, Håvard Dalen et al, red.
Medisinsk ultralyddiagnostikk
 Klinisk basisbok. 206 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016. Pris NOK 399
 ISBN 978-82-05-49017-8

Dette er en grei liten bok på norsk om medisinsk ultralyddiagnostikk. Den er beregnet på leger som behandler akutt pasienter og studenter i medisin og andre relevante fag. Boken har mange kvaliteter, men er nok ikke like god å lese for nybegynnere i ultralydens jungel, og noen prioriteringer kan man diskutere.

Ultralyd er nå tilgjengelig også utenom kardiologi – ikke minst med nye håndholdte høykvalitets ekkoapparater. Norsk og nordisk akuttmedisinsk virkelighet kan være annerledes enn den man ser i andre land med stor produksjon av lærebøker. Nordiske synspunkter på medisin er derfor verdifulle.

Boken er delt i 14 kapitler som omhandler alt fra basale fysiske prinsipper til pasientforberedelser. Forfatterens ambisjonsnivå er å føre leseren fra null til klinisk arbeid. Kapitlet om fysiske prinsipper ved ultralyd er standard, men er blitt så kort at det kan bli vanskelig tilgjengelig for en fersk leser. Beskrivelse av feilkilder i ultralyddiagnostikk er dekket på én side. I de fleste kapitlene er det praktiske tips og anbefalinger om undersøkelsesteknikk. Dette inkluderer ofte anbefaling av snitt og probetype. Det kan være nyttig for ferske undersøkere som ellers må gjøre tidkrevende egen erfaring. Ultralydveilede prosedyrer som tapping av perikardvæske er omtalt, men diagnostikken kunne vært mer praktisk og mer nøyaktig beskrevet. Kapitlet om innleggelse av sentrale og perifere kanyler er kortfattet og illustrativt. Likeså gir kapitlene om undersøkelse av blodstrøm i cerebrale og perifere kar en kort praktisk veiledning.

Boken bærer preg av at ekkokardiografi er forfatterens felt. Her går de gjennom basale innstillinger og standardundersøkelse med basale snitt, men også en rekke patologiske tilstander.

Illustrasjonene er gode, og på nett kan man finne illustrative sløyfer. Forfatterne skyter nok til side for mål med en del av sin informasjon og illustrasjoner i forhold til målgruppen. Stressekko, kontrastbruk, kontroll av pasienter med medfødte hjertefeil og kardiomyopati tyder på at forfatterne innimellom glemmer sitt publikum. I akuttmedisin er det ofte spørsmål om avveining: væskebehandling eller avvanning, betablokade eller inotrop støtte, tamponade eller hypovolemi. Her får nybegynneren lite hjelp.

I neste utgave – som jeg håper vil komme – vil en spissing mot akutte tilstander gjøre den mer brukervennlig og nyttig for den største lesergruppen. Med engelsk tekst vil også lesergruppen kunne utvides betraktelig.

Olav F. Mønter Sellevoid

Overlege, Klinikk for anesthesiologi og intensivmedisin
 St. Olavs hospital

God dansk lærebok i pediatri

Tom Lissauer, Graham Clayden

Pædiatri

2. utg. 563 s, tab, ill. København: FADL's forlag, 2016. Pris DKK 930
 ISBN 978-87-7749-724-7

Dette er en ny og revidert utgave av den danske læreboken i pediatri. Boken er en oversettelse av *Illustrated Textbook of Paediatrics* ved Tom Lissauer og Graham Clayden. Den er bearbeidet for danske forhold av Ulrikka Nygaard og Kjeld Schmiegelow. Målgruppen er først og fremst medisinstudenter og leger i utdanningsstillinger i barnesykdommer, men også leger og annet helsepersonell som har kontakt med barn.

Boken har et stort omfang og dekker alle aspekter av pediatrien, inkludert anamnese og undersøkelse, barnets normale utvikling, utviklingsforstyrrelser og sykdomstilstander. Det er også kapitler om barne- og ungdomspsykiatri samt smertetilstander, den vanskelige samtalen og etiske spørsmål. Et kapittel gir en kort innføring i genetikk og syndromer. Et eget kapittel er viet ungdomsmedisin, noe som er interessant sett fra et norsk ståsted, siden de fleste norske barneavdelinger nettopp har hevet (eller er i ferd med å heve) aldersgrensen til 18 år.

De 28 kapitlene er delt inn i mange temaer. Innholdsfortegnelsen lister opp kun hovedkapitlene, noe som kan være en ulempe, men det oppveies langt på vei av et omfattende stikkordregister. Oppbyggingen av stoffet er systematisk, og teksten er rikholdig supplert med tabeller, diagrammer, tegninger og fotografier. Spesielt nyttig er «resymé-rammer», hvor kjernebudskapet blir sammenfattet i få setninger. Dette er dessverre ikke gjennomført konsekvent, for eksempel mangler hele revmatologikapitlet et resymé. Layouten oppleves delvis som noe overlesset, litt mer «luft» hadde vært en optisk lettelse for leseren.

Den økende graden av subspecialisering innen pediatrien gjør det umulig at en eller få forfattere kan dekke alle fagområdene tilfredsstillende selv. De danske redaktørene har valgt å kvalitetssikre de enkelte kapitlene ved hjelp av svært kompetente fagfolk, over 40 totalt. Mitt generelle inntrykk supplert med stikkprøver fra mine egne interessefelt og fagområder er at boken holder høy faglig standard.

Etter min mening kan boken uten forbehold anbefales for medisinstudenter og leger under utdanning til barnelege. Den er tilpasset danske forhold og ligger dermed nærmere den norske virkeligheten enn engelskspråklige lærebøker. Noen vil føle at omfanget er i meste laget, men det store antallet tabeller og figurer gjør den lettlest. Jeg mener at også allmennleger og annet helsepersonell som har befatning med barn vil kunne ha stor nytte av boken, og da kanskje mest som oppslagsverk. Tabellene og spesielt rammene med resymeer gjør det mulig å skaffe seg et raskt overblikk over tilstander og temaer man ønsker belyst.

Bernward Zeller

Overlege, Barne- og ungdomsklinikken
 Oslo universitetssykehus